

TLAČOVÁ SPRÁVA z agentúry EÚ pre drogy v Lisabone

NOVÉ TRENDY V OBLASTI DROGOVEJ POLITIKY A PRÁVA

Rastúce obavy z následkov užívania drog na našu spoločnosť

(24.11.2005 LISABON) V mnohých európskych krajinách narastajú obavy z rozširovania vplyvu užívania -drog na spoločnosť, v ktorej žijeme, uvádza dnes **agentúra EÚ pre drogy (EMCDDA)** vo svojej **Výročnej správe 2005 o stave drogovej problematiky v Európe**.

V osobitnom hodnotení znepokojenia verejnosti vo vzťahu k drogám agentúra **EMCDDA** poukazuje na potrebu zamerania stratégií kontroly drog nielen na znižovanie užívania nezákonných drog, ale aj na správanie súvisiace s drogami s negatívnym dopadom na spoločnosť ako na celok.

Podľa agentúry: „Správanie, situácie a činnosti spojené so znepokojením verejnosti vo vzťahu k drogám už dlho existujú vo väčšine **členských štátov EÚ, kandidátskych krajinách a Nórsku** a nie sú novým fenoménom.“ „Nová je však silnejšia tendencia medzi vedúcimi verejnými predstaviteľmi niektorých štátov, zoskupovať tieto postupy do jednotnej koncepcie a riešiť ich v rámci národnej protidrogovej stratégie.“

Predseda EMCDDA Marcel Reimen povedal: „Keď hovoríme o verejnom znepokojení spojenom s drogami, tak nehovoríme iba o zločinnosti, ale aj o širšej škále protispoločenského správania, ktoré narušuje bezpečnosť, zdravie a poriadok v spoločnosti a ohrozuje kvalitu života a s tým súvisiacu spokojnosť obyvateľov. Aktuálne obavy z problémov spojených s drogami v politickej oblasti, ktorých sme v súčasnosti svedkami, sú odpoveďou na tieto negatívne vplyvy priamo v našom susedstve“.

Podľa **EMCDDA** najčastejšie typy správania spojené s drogami, ktoré majú negatívny vplyv na pocity ľudí, čo sa týka osobnej bezpečnosti alebo stability spoločnosti sú nasledovné: verejné užívanie drog, viditeľná intoxikácia drogami, predaj na uliciach, zločiny spáchané pod vplyvom drog, otvorená drogová scéna, použité injekčné vybavenie, ako aj vtieravá komunikácia užívateľov a dílerov a ich pohyb v blízkosti detí.

Správa **Európskej komisie** za rok 2003 o postoji občanov EÚ k bezpečnosti obyvateľstva, ku konfrontácii s drogovou problematikou a k zločinnosti odhalila, že v rámci **EÚ-15** pomer ľudí, ktorí sa na ulici cítia „veľmi ohrození“ narástol z 8% v roku 1996 na 12% v roku 2002 ⁽¹⁾.

Prieskum **Eurobarometer** z roku 2004 venovaný vnímaniu drog mladými ľuďmi zistil, že 63% z nich považuje za jednoduché kúpiť si drogy v blízkosti svojich domovov ⁽²⁾. V hodnotení sa uvádza, že vnímanie je kľúčovým prvkom v otázke znepokojenia verejnosti, ale nemôže zohľadňovať objektívnu úroveň kriminality.

Ako pristupovať k verejnému znepokojeniu spojenému s drogami

Päť štátov – **Belgicko, Írsko, Luxembursko, Holandsko a Veľká Británia** – stanovilo za kľúčový cieľ národnej drogovej politiky zmierniť verejné problémy spojené s drogami a implementovať koordinovaný prístup kombinujúci zdravotné a spoločenské prvky s prvkami bezpečnosti obyvateľstva a životného prostredia.

Aj keď sa vo väčšine **štátov EÚ** verejné znepokojenie (takto označené) neuvádza ako hlavný cieľ národných protidrogových stratégií, pozornosť sa príslušným otázkam venuje v širšom kontexte v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku. V rámci tejto skupiny sa väčšina štátov, najmä **nové členské štáty EÚ**, venujú tejto

oblasti prostredníctvom bližšie nešpecifikovaných zásahov, ku ktorým patrí riešenie intoxikácie na verejnosti alebo zmiernovanie hluku.

Ostatné štáty – napr. **Nemecko, Grécko, Francúzsko, Írsko a Rakúsko** – vyvinuli ad hoc iniciatívy na zmiernenie verejného znepokojenia prostredníctvom konzultácií a koordinácie medzi občanmi a všetkými aktérmi zapojenými do tvorby miestnej drogovej politiky.

Ďalšie spôsoby riešenia obsahujú prijímanie zákonov zameraných proti porušovaniu verejného poriadku (**Španielsko, Francúzsko, Veľká Británia** – napr. pravidlá pri techno párty podujatiach; proti odhadzovaniu použitého drogového vybavenia); miestne policajné iniciatívy (**Nemecko, Grécko, Írsko, Taliansko, Cyprus a Fínsko**), opatrenia na potieranie otvorenej drogovej scény (**Dánsko a Nemecko**), a opatrenia na znižovanie rizík spojených s užívaním drog vyslovene zamerané na porušovanie verejného poriadku spojeného s drogami (**Luxembursko a Maďarsko**).

„V súčasnosti nie je jasné, do akej miery je táto nová kategória drogovej politiky výsledkom skutočného nárastu znepokojenia verejnosti spojeného s drogami, alebo rastúcej miery netolerancie k užívateľom drog v našej spoločnosti“, uvádza **EMCDDA**. Absencia spoločnej definície znepokojenia verejnosti spojeného s drogami v rámci celej EÚ a spoľahlivých ukazovateľov pre zber údajov znamená, že je ešte stále zložité hodnotiť tento problém objektívne. „Jasné ale je“, usudzuje agentúra, „že ochrana miestnych spoločenstiev pred negatívnymi následkami užívania drog, závislosťami a obchodovaním s drogami sa v súčasnej Európe javí ako veľmi reálna politická obava“.

Prehľad nových trendov v oblasti drogovej politiky a práva

Ďalším novým trendom v oblasti drogovej politiky a práva sa venuje kapitola 1 *výročnej správy* za rok 2005.

- 26 z 29 štátov zahrnutých v správe riadi svoju drogovú politiku v súlade s národnými plánmi, stratégiou alebo podobným dokumentom. Najväčšie rozdiely v postojoch sú v oblasti znižovania rizík spojených s užívaním drog, ktorá zastáva popredné miesto v 12 dokumentoch, je začlenená do deviatich ďalších a nie je spomenutá v piatich.
- Nové národné drogové stratégie boli prijaté v krajinách: **Estónsko, Francúzsko, Cyprus, Litva, Slovinsko, Slovensko a Fínsko** (2004) a **Luxembursko** (2005).
- Viac krajín v súčasnosti hodnotí pokrok v implementácii svojich stratégií. Prijímanie formálnych stratégií a zvýšené hodnotenie viedlo v niektorých štátoch k nárastu výdavkov spojených s drogami (napr. **Luxembursko a Maďarsko**).
- V niekoľkých členských štátoch boli v rokoch 2003 a 2004 prijaté nové vnútroštátne zákony na pomoc znižovaniu vystavenia mladých ľudí drogám (**Česká republika, Dánsko, Španielsko, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko a Veľká Británia**).
- V rokoch 2003 a 2004 niekoľko štátov prijalo zákony dotýkajúce sa otázky znižovania rizík spojených s užívaním drog (**Francúzsko, Luxembursko, Fínsko, Veľká Británia a Nórsko**).
- V rokoch 2003 a 2004 niektoré štáty zmenili svoje tresty za užívanie marihuany (**Belgicko a Veľká Británia** – nižšie tresty; **Dánsko** – vyššie). V roku 2003 **Grécko** znížilo najvyšší trest za užívanie drog z piatich rokov na jeden rok, zatiaľ, čo **Maďarsko** odstránilo priestupok užívania drog zo svojho trestného zákonníka (aj keď je užívanie drog stále možné trestať prostredníctvom priestupkov zaobstarávania a držania).
- Tresty sa vo všeobecnosti zvýšili za obchodovanie s drogami a za priestupky spojené s drogami ohrozujúce deti a maloletých.

- Dva štáty legislatívne upravili drogy na pracoviskách (**Fínsko** a **Írsko**). Prevencia drog na konkrétnych miestach, ako sú pracoviská, je vyzdvihnutá v novom drogovom akčnom pláne EÚ (2005–2008). Pre viac informácií o drogovej stratégii EÚ pre roky 2005–2012 a akčnom pláne (2005-2008) viď kapitola 1.

Poznámky

Hodnotenie verejného znepokojenia spojeného s drogami je jednou z troch „vybraných záležitostí“ doplňujúcich *výročnú správu* za rok 2005 (<http://issues05.emcdda.eu.int>).

⁽¹⁾ *Bezpečnosť obyvateľstva, vystavenie problémom spojeným s drogami a zločinnosť (Public safety, exposure to drug-related problems and crime)*, European Opinion Research Group Report (EORG), 2003 pripravené pre Európsku komisiu (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_181_en.pdf).

⁽²⁾ *Mladí ľudia a drogy (Young people and drugs)*, Flash EB 158, 2004 (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl158_en.pdf).